

Reseberättelse, ICOM General Conference, Shanghai 2011-10-07 – 2010-11-12

Mårten Janson
Omvärldsredaktör, Riksutställningar

Att färdas i bil genom ett nattmörkt Shanghai är som att vara uppladdad till någon tonårings Nintendokonsol – denna plats kan inte vara på riktigt. Broar, husfasader, ja i stort sett samtliga mer eller mindre vertikala strukturer i centrala Shanghai lysas upp av strålkastare och projektioner. Allt skiftar färg och uttryck, allt förändras oavbrutet.

Ja, mitt första möte med Shanghai var omtumlande, så som det alltid är att komma till en ny och mycket annorlunda plats. Men jag fick också mycket klart för mig var någonstans världens nya centrum håller på att etableras. Eller kanske snarare så här (som jag läste det skrivet någonstans): Europa, och senare USA, dominerade utvecklingen i världen under en kort parentes i historien. Vi har nått den bortre änden av den parentesen.

Så vad var det jag upplevde, förutom känslan av att befinna mig i ett dataspel? Det var ju för att delta i ICOMs generalkonferens jag reste till Shanghai (och stort tack till svenska ICOM för stipendiet som gjorde det möjligt). Vi börjar med själva konferensen. Den var inhyst i det futuriska Expo Centre, en osannolik byggnad i hjärtat av det stora Expoområdet, som annars gav ett minst sagt ödsligt och spöklikt intryck när alla paviljongerna bit för bit plockades ner och skrotades. I ett auditorium stort nog att rymma betydligt fler än de 3 200 deltagarna från hela världen samlades vi till invigning och senare till alla plenumsessioner.

Invigningen måste faktiskt nämnas. Säga vad man vill om samhällen med demokratiskt

underskott – de vet hur man sätter ihop en show med drag. Om någon nämnt att en barnkör som framför ”Sången om den vita jasminblomman” skulle bli en alltigenom omtumlande upplevelse hade jag avfärdat detta. Men – ni som var där förstår vad jag menar. Ni andra: Må ni få chansen att någon gång uppleva en kinesisk barnkör. Sedan blir lussefirandet på dagis aldrig sig likt.

Konferensens första dag erbjöd Key Note-talare av varierande angelägenhetsgrad. Det finns anledning att diskutera konferenstemat: ”Museums for social harmony”. Det ligger lite väl nära president Hu Jintaos tal om ”A harmonious society” för att jag ska känna mig helt bekväm med det. Emellertid valde många talare att tolka det på ett trovärdigt sätt. För mig blev en annan frågeställning tongivande under denna dag: Hur fikaminglar man i en sal där mer än 3 000 personer vistas samtidigt?

Min egen kommitté, ICAMT, hade sin konferens i samma byggnad, men i ett mer modest utrymme, lagom stort för att rymma det 20-tal kommittémedlemmar som tagit sig till Shanghai. Här fick jag uppleva ett antal – för mig – mer relevanta föreläsningar och dessutom mingla på en betydligt mer hanterlig nivå. Jag höll själv en presentation under ICAMTs konferens, med titeln ”The Crowd-sourced museum – a new take on museum architecture and exhibition design for the DIY generation”. Den kom lite vid sidan av många av de övriga presentationerna som rörde sig närmare ICAMTs huvudfokus: museiarkitektur och utställningsteknik. Det var ändå roligt att få presentera sina tankar för en sådan här grupp proffs och jag fick en hel del positiv feedback. Spännande var det också att flera kinesiska medlemmar kommit hit. Det innebar bland annat att alla presentationer tolkades till mandarin. Häftigt att få höra det man nyss sagt uttalas på ett för mig främmande språk.

Denna konferens innebar lite av en djupdykning i Kinas samhällsbygge, och kulturens (museernas) roll. Ett hundratal museer invigs varje år – 2-3 per vecka enligt Gong Liang från NanJing Museum, en av talarna. I dag har Kina cirka 3 000 museer över hela landet. Många av dessa har byggnader med påfallande avancerad arkitektur.

Vi fick ett smakprov på detta gigantiska samhällsbygge under en exkursion till staden Lingang som just nu håller på att byggas på mark som tidigare var havsbotten, ungefär fem mil utanför Shanghai. Läs mer om denna exkursion på min blogg My Museum of Potential Futures: <http://mymuseum.wordpress.com/2010/11/19/they-built-a-museum-and-then-a-surrounding-city/>

Jag sitter inte i styrelsen för svenska ICOM och tillhörde därför inte heller den officiella svenska delegationen för generalkonferensen. Därmed hade jag inte rösträtt och kunde därför ta den FN-liknande ”officiella” delen av konferensen, då ny president med mera skulle väljas, med en viss nypa salt. Intressant var det ändå att se hur det går till i sådana här sammanhang.

Men jag passade naturligtvis också på att få en förståelse för utställningsutbudet i hela denna enorma, rika och spännande stad. Shanghai-biennalen var en intressant upplevelse som upptog en stor del av den lediga helg jag hade efter konferensens slut. Här var det spännande att se

hur många av de utvalda konstnärerna som valde att visa fram sin verksamhet i form av pågående processer snarare än färdiga verk. Norska Verdensteatrets mekanisk-digitala ljus- och ljudinstallation var ett bra exempel: Ett verk som skapade och omskapade sig själv i varje ögonblick. Jag blev också på gott humör av Kinas årliga konst-, design, musik- och litteraturmönstring Shout It Out, vars sista utställningsdag jag hann med dagen efter min ankomst. En så stökig, bullrig och frigjort respektlös presentation av uppkommande internationella utövare av all slags konst har jag aldrig upplevt förut. Befriande.

Avslutningsvis: Hur gör man då för att mingla med 3 200 personer? Jo, man börjar i valfri ände av folkhavet, hittar någon som verkar intressant att tala med och stapplar sig sedan fram på sin skolengelska. Det gick bättre än vad jag hade trott och tack vara denna konferens har jag nu fått kontakt med kollegor från USA, Barbados, Slovenien, Azerbadjan, Kina, Marocko med mera, med mera ...

Mårten Janson

marten.janson@riksutställningar.se
0768-79 19 67

www.riksutställningar.se/spana

Fler funderingar kring min Shanghai-resa kan man ta del av på min blogg My Museum of Potential Futures, www.mymuseum.wordpress.com